

ESPOO
ESBO

Ett träd på rätt plats

– varför och hur du sparar
träden i staden

Visste du att ett fullvuxet träd är en verklig skatt? När solen gassar ger trädet skugga och svalka, när det regnar suger dess rötter effektivt upp vatten. Många Esbobor värdesätter en naturnära och grönskande näromgivning. Träd erbjuder också föda och en livsmiljö för många fåglar, insekter och svampar.

Det tar 40–60 år för ett träd att bli fullvuxet. Varje stort träd är viktigt i staden. Esbobornas gemensamma uppgift är att ta hand om naturen. Av de träd som vi sparar idag kommer även kommande Esbobor att ha glädje och nytta.

Innehåll

Vi har alla nytta av stadsträden

- Träd skyddar mot klimatförändringens konsekvenser
- Träd ger sinnesro och hälsa
- Träd är ett livsvillkor för organismerna i staden
- Att spara träd är en lönsam investering

Låt dina träd stå

- Så här bevarar du träden på tomten under byggfasen
- Så här argumenterar du för träd
- Så här tar du hand om träden på din gård

Natursmart Esbo – verksamhet och en plan för den biologiska mångfalden i Esbo.
Läs mer och agera: www.esbo.fi/natursmart

Miljö- och byggnadstillsynscentralen i Esbo 2024

Miljövårdens publikationer 3/2024

ISSN: 2953-9390

ISBN 978-952-7511-38-1 (tryckt)

ISBN 978-952-7511-39-8 (pdf)

Redaktion:
Anna Hakala
Anna Ikonen
Katri Luukkonen
Elina Peuhu
Riikka Rautia

Ditt skydd mot värme och översvämningar

Träd skyddar mot klimatförändringens konsekvenser

Klimatet förändras och somrarna blir allt varmare. Stora träd ger skugga på gården. Avdunstningen av vatten från bladytorna kan sänka temperaturen med upp till 2 grader i närheten av trädet jämfört med omgivningen. Tack vare detta är det behagligare att vistas på gården under varma sommardagar. Med skuggande träd minskar också behovet av att kyla bostaden.

Till följd av klimatförändringarna ökar också nederbörden. Regn- och smältvatten kan orsaka översvämningar och fuktskador på byggnader. Träd och växtlighet erbjuder ett naturligt sätt att hantera dagvatten på tomten: trädrötter kan suga upp till hundratals liter vatten om dagen. Trädrötterna binder jorden, vilket skyddar gården mot erosion till följd av översvämningar och kraftigt regn.

Ett träd är en levande kolsänka. Ju större bladverk, desto mer koldioxid binder trädet från atmosfären. Trädet lagrar desto mer kol ju äldre det är.

Björken har anpassat sig väl till klimatet i Finland och passar bra som gårdsträd. Björken behöver mycket vatten och dess rötter kan suga upp hundratals liter vatten om dagen. Den bidrar till dagvattenhanteringen.

Träd skuggar och kyler ner huset och dess omgivning.

Träd hjälper med dagvattenhanteringen: de skyddar gården och huset mot översvämningar.

Träd bryter kraftiga luftströmmar och minskar vindens kraft

Träd lagrar kol och begränsar klimatförändringen.

Träd minskar erosionen.

Förbättrare av livskvaliteten

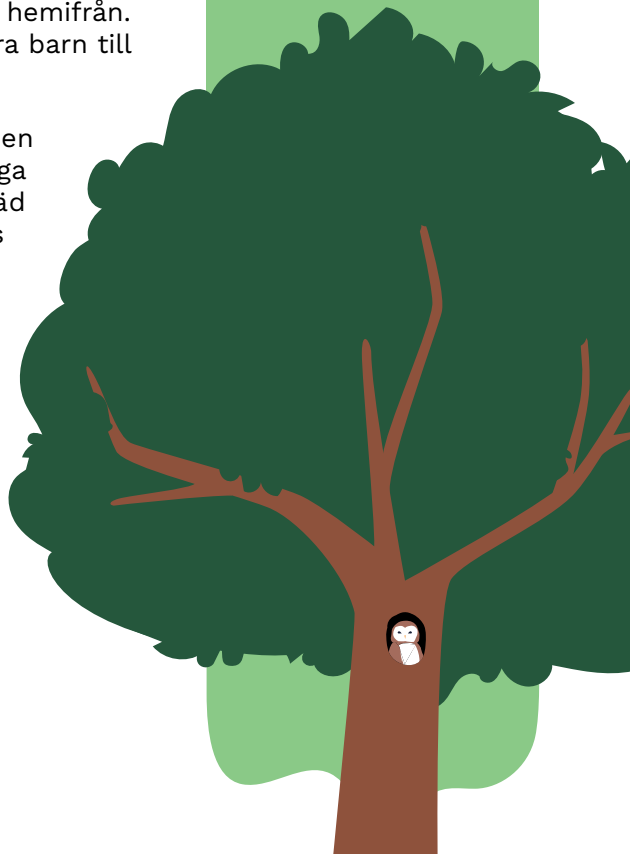
Träd ger sinnesro och hälsa

Att leva i en naturnära miljö har en positiv effekt på livskvaliteten. En grönskande miljö ger nya psykiska krafter, bättre immunförsvar och lägre blodtryck. Närheten till naturen inspirerar också att röra på sig.

Grönska i bostadsområden tjänar i synnerhet barn och personer med försämrad rörlighet som inte kan njuta av naturen om det är långt dit hemifrån. Ett eget gårdsträd kan inspirera barn till många slags lekar.

Tack vare träden är Esbo en sundare stad att bo i. I många stadsdelar växer gamla träd som är en viktig del av Esbos kulturlandskap. När det finns många olika trädslag skiftar landskapet med årstidernas gång. Lövträdens höstfärger ger staden färgprakt. De vintergröna barrträden i sin tur är en del av vinterlandskapet.

Lönnen, eken och linden är ädellövträd som förekommer i Finland. Dessa ståtliga och långlivade träd är utmärkta gårdsträd.

Hem och föda för andra arter

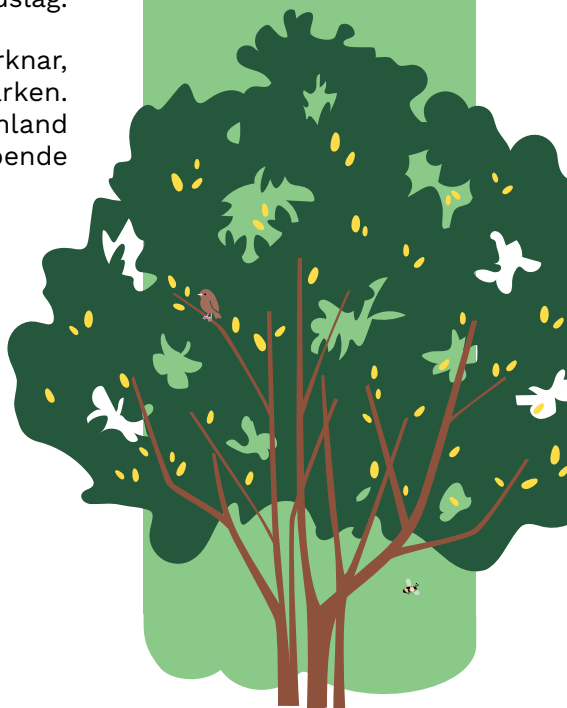
Träd är ett livsvillkor för organismerna i staden

I staden bor utöver människorna också många andra arter. I ett gammalt träd har under årens lopp ett helt samhälle av organismer, som alla är beroende av varandra och av trädet, etablerat sig.

I bladverket, stammen och rötterna hos ett storvuxet träd bor en brokig skara organismer. I skyddet av grenarna och stammens hålrum har fåglar, ekorrar och fladdermöss sina bon. Trädet hyser också tiotals, rentav hundratals mindre organismer som är beroende av det, såsom insekter, mossor och lavar. En del av dem lever endast av ett visst trädslag.

Träd är värdefulla även när de murknar, både stående och liggande på marken. Enligt uppskattning finns det i Finland hela 5 000 organismer som är beroende av rötträd.

Sälgen blommar tidigt på våren. Sälgens blomställningar är en livsviktig nektarkälla för humlor som vaknar ur vinterdvalan och ger pollinatörerna en bra start för sommaren. I de buskiga och täta sälgsnåren hittar också många fåglar bra gömställen.

Med murknande trä kommer ett stort antal nya intressanta arter till gården: färggranna tickor, roliga skalbaggar och nyttiga pollinatörer.

Träd och buskar erbjuder skydd och boplatser för fåglar och insekter.

I hålen som den större hackspetten hackat trivs bland annat den svartvita flugsnappare, staren och flygekörren.

Förmultnande löv ökar näringshalten i jorden och förbättrar livsmiljön för små organismer.

I lövhögar övervintrar igelkottar och många insekter.

Träden ger föda till pollinatörer. Utan pollinatörer får vi inga blåbär eller äpplen.

Plånbokens vän

Att spara träd är en lönsam investering

En grönskande gård och träden som växer på den ger byggherren, bostadens ägare och den boende ekonomisk nytta. Växtlighet bakom fönstret ökar bostadens värde.

Ett gårdsträd ger också lägre boendekostnader: träd skuggar och kyler ner både husen och den närmaste omgivningen, vilket minskar behovet av artificiell kylning under varma sommar dagar. Träd-rötterna suger upp regn- och smältvatten och förebygger markerosion speciellt i branta sluttningar. Då minskar också behovet av dyra dagvattenlösningar och erosionsskydd. Regnvatten som samlas in kan användas för bevattning.

Fördelarna av ett fullvuxet träd är flerfaldiga jämfört med små plantor, vars fördelar realiseras först efter tiotals år.

Tallen är ett lättskött och tåligt gårdsträd och ett inhemskt alternativ. Tallens rötter går djupt ner i marken och därför tål trädet väl påfrestningarna under byggtiden.

Ditt gårdsträd ger dig besparingar, till exempel i kostnaderna för dagvattenhantering, erosionsbekämpning och kylning av bostaden.

Träd skyddar mot insyn från grannar.

En grönskande gård och träd som syns bakom fönstret ökar bostadens värde.

Det är dyrt att fälla träd. Om du tar ner alla gamla träd på tomten och planterar nya, måste du betala för plantorna. Plantorna måste också skötas och vattnas regelbundet. Det tar flera årtionden för en planta att växa till ett fullvuxet träd.

Låt dina träd stå!

Oavsett om du är byggare, disponent eller invånare i Esbo, kan du bidra till att bevara naturen och grönskan i Esbo även i framtiden. Ofta behöver du inte göra något alls för att spara träd.

Vem som helst kan sprida information om trädens betydelse i sin närmaste krets. Du kan till exempel börja med att ge denna broschyr till styrelseordföranden i ditt bostadsbolag, din disponent, kollega eller granne!

Så här bevarar du träden på tomten under byggfasen

Pionjären i sin bransch arbetar för naturen

Konsumenterna efterlyser åtgärder för att bekämpa naturförlusten och klimatförändringarna från företag. Införliva miljöansvaret i ditt företags strategi och verksamhetssätt. Samtidigt är du en vägvisare för hela branschen.

Beställaren har makten att påverka

Tomtgäaren har makten att bestämma vad som ska hända med träden på tomten. Träden måste beaktas genast i början av planeringen. Beställaren kan styra byggandet så att man sparar så många fullvuxna träd som möjligt på tomten.

Skydda träden under byggandet

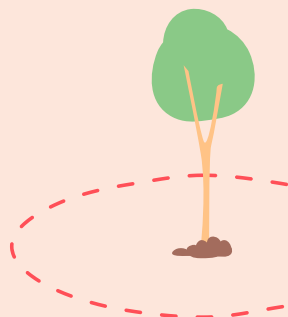
Att spara träden under byggandet kräver planering. Träden måste beaktas när du planerar arrangemangen under byggtiden. Säkerställ att stammarna och rötterna är korrekt skyddade så att arbetsmaskinerna och lagringen av byggmaterial inte skadar träden. Kom också ihåg att instruera underentreprenörerna!

Tips! Bland Rakennustietos RT-kort finns en bra anvisning om hur man skyddar träd under byggtiden.

Välj rätt träd till rätt ställe

Vissa träd blir större än andra. En del trädslag vill ha bördig jord, andra trivs i en kargare miljö. När du planterar nya träd på tomten, välj ett inhemskt trädslag som passar till växtplatsen. Säkerställ också att det finns tillräckligt mycket plats för plantan att växa till ett stort träd. Då behöver du inte fälla trädet i framtiden.

Solpaneler kräver inte nödvändigtvis fällande av träd

Trädens skugga kan försämra solpanelernas elproduktion, men detta är inte alltid fallet. En stor del av solpanelernas elproduktion kommer från indirekt ljus. Exempelvis tränger solens strålar genom tallbarr. Även lövträd står kala en stor del av året. Ta reda på alternativen innan du skaffar solpaneler.

Så här argumenterar du för träd

Föreslå, ifrågasätt, förhandla

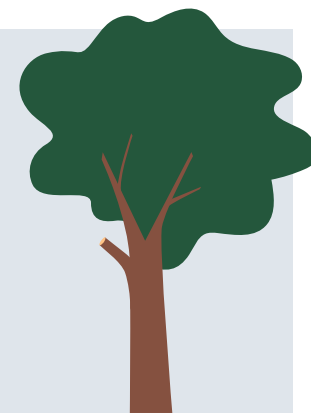
Förändringen börjar med små handlingar. Alla är ännu inte medvetna om stadsträdens betydelse. Lyft modigt fram de fördelar som människorna och naturen har av träd. Kartlägg och föreslå också andra sätt att öka trivseln på gården.

Så här tar du hand om träden på din gård

Be om hjälp av en fackman

Ibland kan även ett träd som till synes inte mår bra eller verkar murken vara livskraftigt. Om du är osäker på om ett träd orsakar fara för människor eller byggnader, be till exempel en arborist eller skogsmästare bedöma situationen. Ibland kan trädet sparas helt eller delvis. Ofta räcker det med uppbyggnadsbeskränning.

Se till kretsloppet av näringsämnen

Slopa krattandet – du tar samtidigt bort livsviktiga näringsämnen från jorden! Klipp ner löven med gräsklipparen, kompostera dem eller samla dem på hög som skydd för planteringar. Bland de nedfallna löven övervintrar en mängd olika insekter.

Länge leve en trädgård med död ved!

I Esbo stadsområde krävs alltid tillstånd för trädfällning. Om ett träd måste fällas, kan man lämna en del av stammen på gården, antingen stående eller liggande på marken. Torrfuror kan vara en prydnad på gården. Murket trä är fortfarande en del av kretsloppet av näringsämnen och ett intressant objekt att utforska för barn.

Låt dina träd stå! I den här broschyren har vi samlat information om fördelarna med att ha träd på tomten. I slutet finns tips på hur du bevarar träden till exempel under byggtiden och när du sköter trädgården.

Natursmart Esbo

– verksamhet och en plan för den biologiska mångfalden i Esbo

Läs mer och agera:

www.esbo.fi/natursmart